

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Qvæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

De Lege Externa

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 80376800

43 An voluntas creditoris, sit causa sufficienter excusans à legis obligatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39888

reuocabile; acquisierunt enim ius solùm, ex suppositione culpabilis absentiae aliorum Canonorum. Cum ergo Canonicus, culpabiliter non abfuerit nec per ipsum steterit, sed fuerit legitime impeditus, ad eius distributiones, nullum ius plenum, & irreuocabile acquisierunt, ideoque illas reddere tenentur. Addit *Filliuc.* Canonicum, illas repetere posse etiam ab iniustis Accusatoribus; Cum enim ipsi fuerint causa iniusta illius damni, illud resarcire tenentur. *Filliuc. n. 133.*

Secundò; Quod dictum est de distributionibus, dicendum etiam esse de fructibus, vel redditibus beneficij, Nam hi etiam, cognita excommunicationis iniustitia, repeti possunt ab eo, qui eos tenet, vel à Iudice; si enim hic malà fide excommunicauit, eos in conscientia restituere tenetur, quia fuit causa iniusta talis damni; ratio est, quia cum eorum priuatio sit pœna, eà affici non debet, qui non deliquit. *Sayr. lib. 2. n. 25.*

Q V A E S T I O XLIII.

An voluntas Creditoris, sit causa sufficienter excusans à Legis obligatione.

C A S V S.

PRINCEPS quidam, obtentà à Summo Pontifice excommunicatione contra Abbatem Lerinensem, si intra tres menses, debitam ei pensionem non solueret, eidem Abbati deinde enixè petenti; in scio Pontifice, solutionis terminum prorogauit vsque ad sex menses; quibus elapsis, Abbas debitam pensionem soluit. Quæritur; Vtrum Abbas, cum pensionem; post tertium mensem non soluerit, in excommunicationem inciderit.

SUMMARIVM.

- 2 Lex in gratiam alicuius lata, videtur ab eo suspendi non posse.
- 4 Cum nullam habeat iurisdictionem.
- 5 Verba Censuræ, efficiunt id, quod significant.
- 6 Verè tamen suspendi potest.
- 7 Superior, solùm intendit, vt illi satisfiat.

8 Huiusmodi lex, est conditionalis.

9 Ille, in cuius gratiam lata est, legis materiam subtrahere potest.

10 Et obligationem suspendere.

11 Sicque tollere contumaciam, ac delictum.

12 Et legis effectum, non directè ac potestatiuè, sed indirectè.

- 13 *Per actum dominij.*
 14 *Verba Censuræ, faciunt id, quod significant iuxta Superioris voluntatem.*
 15 *Per debiti prorogationem, legis violatio impeditur.*
 16 *Qui, post terminum præfixum non soluit, legem violat.*

RATIONES DVBITANDI.

- 2 **C**um tres sint Legis effectus; obligatio ad culpam, & ad pœnam, & irritatio actus contra ipsam legem facti. Quæri solet; an huiusmodi effectus impediri aliquando possint; siue an dentur causæ ab hac obligatione contrahenda excusantes. Certum est autem impotentiam, ignorantiam præsertim inuincibilem, & timorem, ac periculum grauis damni, in plerisque legibus excusare. Difficultas ergo solum est An, quando Lex in gratiam Tertij à Legislatore est lata, ab eo suspendi possit, ita vt non nisi dependenter ab eius voluntate violetur. Videtur enim suspendi non posse; & ideo Abbatem elapso tertio mense, in excommunicationem incidisse. Ita *Nauarrus cap. 27. num. 25. Sayrus lib. 1. cap. 11. nu. 20. Vgolin. tab. 1. cap. 80. §. 6. num. 5.*
- 3 Primò; Quia Abbas, intra tres menses à Summo Pontifice constitutos, pensionem non soluit, nec Princeps creditor, solutionis terminum prorogando, effectum excommunicationis differre poterat, cum iurisdictionem non haberet ad tollendam sententiam à Pontifice latam. Ergo Abbas, post tertium mensem, excommunicationem contraxit.
- 4 Secundò; Quia, Suspendere censuram,

est actus iurisdictionis, sicut est, illam ferre; sed Princeps creditor nullam habebat iurisdictionem; tota enim erat penes Pontificem, qui tulit præceptum. Ergo suspendere non poterat excommunicationem à Pontifice latam contra Abbatem, si intra tres menses, non solueret. Cum ergo Abbas supponatur intra illum terminum non soluisse, consequenter fecit contra Pontificis præceptum, & in excommunicationem incidit; Princeps enim, per suam prorogationem, illam impedire non potuit.

Tertiò; Quia, Verba censuræ, siue præcepti, sunt efficacia, & faciunt id, quod significant; Verba enim legis, non minus sunt efficacia ad ligandum, quam verba contractus ad obligandum, vel formæ Sacramentorum ad Sacramenta conficienda. Cum ergo verba excommunicationis à Principe creditore obtenta contra Abbatem, significant, illum excommunicatione ligari, si intra tres menses pensionem non soluerit; illa verè ligatus fuit, intra præfixum terminum non soluendo, etiam si illi, dilatio, ac prorogatio termini, à Principe creditore concessa fuerit; hic enim, per sui prorogationem, eorum vim, & efficaciam tollere non potuit, cum iurisdictionem non haberet, & verba ab hac, totam suam habeant efficaciam.

RESOLVTIO.

Respondetur tamen; Abbatem in excommunicationem non incidisse. *Suarez disp. 3. §. 6. num. 2. Fillucius tract. 11. c. 3. quæst. 12. num. 80. Coninch. d. 14. d. 16. num. 199. Henriq. lib. 13.*

Bb 2

cap.

cap. 20. *Hurtadius tract. de cens. diffic. 26. Castropal. de cens. dis. 1. pun. 8. num. 5. & alij apud istos.*

7 Primò; Quia, licet Abbas videatur fecisse contra verba præcepti Pontificij, non tamen fecit contra Pontificis voluntatem, ac mentem; Pontifex enim, cum præceptum tulerit solum in gratiam, ac fauorem Principis creditoris, hanc solum voluntatem habuit, vt ipsi satisfaceret; Vnde per præceptum Abbatem obligare noluit, nisi iuxta voluntatem, ac intentionem ipsius Principis creditoris; sic enim illi fiebat satis. Cum ergo Princeps creditor, Abbatem obligare noluerit ante terminum à se prorogatum, sequitur, neque Pontificem, illum ante eundem terminum obligare voluisse, id eoque Abbatem, ante illum terminum non soluendo, in excommunicationem non incidisse.

8 Secundo; Quia, Excommunicatio à Principe creditore contra Abbatem obtenta, hanc tacitam conditionem continere censetur nisi Abbas intra tres menses soluat, volente Principe; Cum enim in gratiam Principis lata fuerit, congruum erat, vt dependenter solum ab eiusdem Principis voluntate efficaciam haberet, Cum ergo Princeps, dilationem concedendo, nolit Abbatem intra tres illos menses soluere, sed solum intra sex, sequitur, Abbatem intra tres menses non soluendo, excommunicationem non incurrisse.

9 Tertio; Quia potuit Princeps, pensionem Abbati condonando, tollere excommunicationem à Pontifice latam contra illum, subtrahendo materiam præcepti; ergo potuit etiam, solutionis terminum prorogando, eandem excommunicatio-

nem suspendere; sicut enim se habet condonatio ad excommunicationem tollendam, ita se habet termini prorogatio, ad illam suspendendam, Si ergo condonatio, illam tollere potest, cur prorogatio suspendere non poterit; Sicut enim debiti condonatio facit, vt debitor non sit amplius debitor, ita termini prorogatio facit, vt debitor pro tempore prorogationis non sit debitor, cum pro eo tempore à creditore per prorogationem suspendatur debiti obligatio, sicut per condonationem omnino tollitur.

Quarto; Quia, sicut cessante causa¹⁰ excommunicationis, cessat excommunicatio, ita, suspensa causa excommunicationis pro aliquo tempore, pro eodem suspenditur excommunicatio; eadem enim est ratio cessationis, ac suspensionis. Sed debitum est vnica causa, & materia excommunicationis; ergo sicut, illa cessante per condonationem, cessat excommunicatio, ita illo per termini prorogationem suspenso, suspendetur pro eo tempore excommunicatio. Cum ergo à Principe fuerit Abbati, termini prorogatio concessa, fuit consequenter pro eo tempore suspensa excommunicatio; id eoque Abbas non soluendo intra tres menses, in illam non incidit.

Quinto; Quia Excommunicatio fertur¹¹ propter contumaciam. Abbas autem, intra terminum concessæ dilationis non soluendo, non est contumax; pro eo enim tempore non est debitor, nec pro eo tempore obligatur ad soluendum; cum ergo pro tempore concessæ dilationis non detur obligatio soluendi, quæ est materia contumaciæ, consequenter nec dabitur contumacia, nec excommunicatio.

OBJECTIONVM SOLVTIO.

12 **A**D rationes autem in contrarium respondetur; Ad primam; Principem, licet excommunicationis effectum differre non possit potestatiuè, ac directè, ob defectum iurisdictionis, illum tamen differre potuisse indirectè, causam excommunicationis suspendendo per debiti prorogationem; sicut enim debitum condonando, illum tollere omnino poterat, ita debitum suspendendo, & differendo, illum potuit differre.

13 **A**D secundam Respondetur; suspendere excommunicationem directè, ac potestatiuè, esse actum iurisdictionis, suspendere verò indirectè, per subtractionem materiæ, & debiti condonationem, esse actum dominij. Hunc autem actum exercere potest creditor, cum sit dominus sui crediti, illudque pro libito debitori condonare possit, quamuis iurisdictionem non habeat. Sicut ergo Pater, & Superior, quia sunt domini voluntatis filiorum impuberum, & Subditorum, eorum vota indirectè irritare possunt, quamuis iurisdictionem non habeant, per actum dominij, & per subtractionem materiæ voti; ita potest creditor quamuis iurisdictionem non habeat, debitum condonando, absolutè liberare debitorem à censurâ, vel debitum prorogando illum liberare ad tempus.

14 **A**D tertiam respondetur; Verba censuræ facere id, quod significant, non absolutè, sed dependenter solum à voluntate, ac intentione Superioris; Superior autem censetur nolle debitores obligare plus quam creditor velit, cum in eius solum gratiam, ac feuorem obliget debito-

res. Si ergo creditor, terminum prorogando, non vult debitorem intra illum terminum obligari ad soluendum, consequenter neque Superior illud vult, ideoque debitor intra illum terminum non soluendo, in excommunicationem non incidit.

COROLLARIA.

Colligitur ex dictis primò; Quæ dicta sunt; locum habere solum, quando excommunicatio, lata est pure in fauorem illius, qui dominium habet ac potestatem debitum condonandi, vel prorogandi; tunc enim per condonationem, aut prorogationem tollitur causa adæquata excommunicationis, & consequenter etiam excommunicatio. At verò, si excommunicatio, non sit lata solum in fauorem creditoris, sed etiam propter aliquem alium finem à Superiore intentum; tunc, ad differendum eius effectum, non satis erit consensus creditoris ad terminum differendum, quia, etiam cessante debito, adhuc remanebit alius finis à Superiore intentus, à quo excommunicatio dependet.

Secundò; Eum, qui post terminum longiorem ex consensu creditoris prefixum, non soluit, excommunicationem incurrere, quia verè ponit delictum sub excommunicatione prohibitum, siue conditionem, sub quâ lata erat excommunicatio; hoc est omissionem solutionis, inuito creditore; Excommunicatio enim; cum sit lata in gratiam creditoris, obligare videtur ad non differendam solutionem ultra terminum in eâ prefixum, inuito creditore. Ergo eo ipso quod creditor incipit esse inuitus, iam ponitur

conditio requisita ad excommunicationem incurrendam, quia iam ultra terminum à Superiore præfixum differtur solutio, invito creditore.

Q V A E S T I O XLIV.

A quo tolli possint censura, in mortis articulo.

C A S V S.

TITIVS, propter lectionem librorum hæreticorum, hæresim continentium, in excommunicationem Bullæ Coenæ inciderat. Post tres autem menses cum in morbum acutum incidisset, & à Medico audisset, se esse in periculo mortis iam constitutum; omisso proprio Parocho, simplicem quendam Sacerdotem, cui confidebat, accersivit, eique & excommunicationem, & omnia sua peccata confessus est, & ab eo absolutionem obtinuit, quamvis in eâ Ciuitate, esset Episcopus, ad quem pro excommunicationis absolutione facillè recurri poterat, & plures etiam Religiosi, priuilegium habentes à casibus Episcopalibus absoluedi. Quæritur; Virum validè fuerit absolutus.

S Y M M A R I V M.

- 1 Censura, sine absolutione, tolli non potest.
- 2 Non qualibet censura à quolibet tolli potest.
- 3 Simplex Sacerdos, in mortis articulo, non videtur à censuris reseruatis absoluerè posse.
- 4 Ei non conceditur facultas, nisi in absentia proprii Sacerdotis.
- 5 Tunc solùm datur necessitas.
- 6 Extra quam, querenda est absolutio à potestate Habente.
- 7 Verè tamen tunc, simplex Sacerdos, absoluerè potest.
- 8 Tridentinum, omnibus pro eo articulo facultatem concedit.
- 9 Et facultas, est generalis, & absoluta.
- 10 Et est in fauorem animarum, ideoque extendenda.
- 11 Sicut est facultas Episcopis concessa absoluedi à casibus papalibus occultis.
- 12 Aliàs esset addita limitatio.
- 13 Pro eo articulo, nulla est reseruatio.
- 14 Necessitas, fuit causa solùm impellens ad hanc facultatem concedendam.
- 15 Pœnitens, in eo articulo, nullam habet obligationem Superiori se præsentandi.